

Uvodni nagovor dr. Mojce Šašek Divjak, predsednice Društva urbanistov in prostorskih planerjev Slovenije

Spoštovani kolegi, kolegice in vsi udeleženci srečanja, lepo pozdravljeni!

Otvaram letošnje jubilejno 30. Sedlarjevo srečanje in v naši družbi prisrčno pozdravljam cenjene goste in pokrovitelje: še posebej gospo Barbaro Radovan, generalno direktorico Direktorata za prostor, graditev in stanovanja z Ministrstva za okolje in prostor, prof. Janeza Koželja, podžupana Mestne občine Ljubljana, vse sponzorje, med njimi dr. Igorja Bizjaka, direktorja Urbanističnega inštituta Republike Slovenije, ki že več let financira *Urbani izziv* s prispevki s Sedlarjevega srečanja.

Ob letošnjem jubileju se spominjamo prvega srečanja iz leta 1978 z naslovom *In memoriam Saša Sedlar*, v spomin na uspešnega slovenskega in jugoslovanskega urbanista in profesorja, ki je začel urbanistično-prostorski študij. Bil je prvi predstojnik katedre za urbanizem, ki je bila leta 1958 ustanovljena na tedanji ljubljanski fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo. Obenem je bil tudi načrtovalec in vodilni projektant v Projektivnem ateljeju v Ljubljani in avtor več urbanističnih načrtov na območju Slovenije in nekdanje Jugoslavije, npr. za Črnomelj, Metliko, Majdanpek, Knjaževac, Kumanovo in druge. Poznamo ga tudi kot mednarodno aktivnega publicista.

Po prvem Sedlarjevem srečanju so skoraj vsako leto sledila redna strokovna srečanja. Naj omenim samo nekaj zadnjih:

- Leta 2016 smo s temo o vizijah prostorskega razvoja in s poudarkom na zeleni tirni infrastrukturi pregledali razvoj evropskih infrastrukturnih koridorjev: Baltsko–Jadranskega in Mediteranskega ter kritično ocenili, kaj se dogaja na njihovem poteku skozi Slovenijo. Obravnavali smo nujno potrebni drugi tir Divača–Koper in druge konkretne projekte razvoja železniške infrastrukture v Sloveniji ter državo opozorili na takojšnje ukrepanje in dejavnosti, da bi sploh lahko nadomestili zaostanek v razvoju železnic.
- Naslednje leto smo govorili o urbani regeneraciji ob upoštevanju vse večje potrebe po ponovni uporabi, prenovi in revitalizaciji območij mest in naselij.
- Lani smo govorili o upravljanju prostora, o vzpostavitvi učinkovitih in izvedljivih orodij, ki naj bi omogočila, da se prostorski načrti tudi uresničijo.

In letos poteka že jubilejno 30. Sedlarjevo srečanje z naslovom *Razvojni trajnostni projekti – primeri dobrih praks za mesta in podeželje*, s katerim želimo poudariti trajnostne vidike urbanizma in prostorskega načrtovanja in predstaviti primere dobre prakse. Številne sprejete agende in dokumenti na najvišjih ravneh so v zadnjih desetletjih poudarili nujnost trajnostnega, uravnoteženega razvoja, ki povezuje ekonomsko, socialno in okoljsko dimenzijo. Kot poudarja danski arhitekt in urbanist Jan Gehl, ki nas je obiskal tudi v Ljubljani, se je proti koncu prejšnjega stoletja paradigma urbanističnega načrtovanja bistveno spremenila zaradi kritičnega odnosa do usmeritev modernizma, ki so povzročile invazijo avtomobilov v mestu. Skrb za ljudi, uporabnike mesta, ki je bila s tradicijo in izkušnjami prisotna stoletja, je bila odrinjena na stran. Zato je toliko pomembneje, da razmišljamo o trajnostnem mestu kot o mestu za ljudi, da uveljavljamo odprte javne površine, namenjene vsem, ter oblikujemo prostore za pešce in gibanje kolesarjev. Gehl je navajal Jane Jacobs, ki je že v šestdesetih letih opozarjala na pomembnost humanega merila za mesta in opazovanje, kako ljudje dejansko uporabljajo ulice in trge v realnosti, ter uporabo teh spoznanj.

Januarja smo gostili škotskega urbanista dr. Husama AlWaerja, ki je govoril o »sodelovalnem oblikovanju prostorov«, o vključevanju prebivalcev v procese načrtovanja in urejanja prostora. Vse to so teme, o katerih bomo poslušali tudi danes: o načrtovanju odprtih, zelenih mest in naselij, trajnostni mobilnosti in celostnem načrtovanju, povezanem z revitalizacijo mestnih središč, o pešcem prijaznih mestih itd. Pričakujem, da bomo današnje primere dobrih praks znali koristno uporabiti pri svojem delu.

Poudarila bi, da smo na tem srečanju zbrani iz vse Slovenije in da so naši profili raznovrstni, vsi pa imamo skupno nit: delovanje in načrtovanje v prostoru kot družbeno angažirani strokovnjaki, ki poskušamo čim bolj izkoristiti razvojne potenciale naših mest in podeželja.

Pri iskanju prostorskih rešitev sta pomembni odprtost in prilagodljivost glede na okoliščine in zahteve v prostoru, ki se hitro spreminjajo, saj je načrtovanje vselej nedokončan proces – seveda ob upoštevanju okoljskih omejitev in ciljev.

Veseli me, da je bilo letos prijavljenih veliko referatov, ki so ustrezali naši tematiki. Zato smo morali delno uvesti dve sekciji. Začeli smo plenarno in bomo poslušali o »Prostorsko načrtovalskih pristopih«, po krajšem odmoru pa sledita dve sekciji: »Trajnostna mobilnost in promet« v tej dvorani ter »Kakovost bivanja in trajnostni razvoj skozi perspektivo urejanja prostora« v preurejenih prostorih kavarne. Popoldne, po kosilu, bo spet skupni plenarni del o »Prenovi degradiranih območij«. Sledili bodo pomembna popoldanska razprava, oblikovanje sklepov srečanja in svečan zaključek.

Rada bi se še zahvalila vsem za tako številen obisk, še posebej pa kolegom iz društva, ki so pomagali pri organizaciji srečanja in redakciji publikacije, ki ste jo prejeli ter vsebuje program in povzetke vseh predavanj. Vnaprej hvala tudi današnjim moderatorjem.

Vsem želim uspešno delo.

.....
Dr. Mojca Šašek Divjak, univ. dipl. inž. arh., predsednica
Društvo urbanistov in prostorskih planerjev Slovenije
E-pošta: drustvo.dupps1@gmail.com, msasek1@guest.arnes.si